

Talousvaliokunnalle

Demeca Oy:n asiantuntijalausunto hallituksen esitykseen HE 121/2024 vp

Johdanto

Demeca Oy kiittää talousvaliokuntaa mahdollisuudesta toimittaa asiantuntijalausunto hallituksen esitykseen eduskunnalle laeiksi uusiutuvien polttoaineiden käytön edistämisestä liikenteessä annetun lain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta sekä siihen liittyviksi laeiksi.

Demeca Oy on suomalainen biokaasulaitosvalmistaja ja biometaanin jakelija liikenteeseen. Demeca on rakentanut/rakentamassa 34 biokaasulaitosta Suomeen. Demeca jakelee biometaania liikenteeseen omilta jakeluasemiltaan.

Alla esityksemme lakiehdotuksen muuttamiseksi perusteluineen.

Biometaanin jakeluvelvoitteen taso

Biometaani on käytännössä jakeluvelvoitelain lisävelvoitteen mukaista polttoainetta. Biometaani tuotetaan Suomessa maataloussyötteistä ja jätteistä. Ottaen huomioon RFNBO-polttoaineiden vähimmäisosuusvelvoitteen, muiden lisävelvoitteen mukaisten polttoaineiden jakeluosuudet olisivat seuraavat:

- 3,0 prosenttiyksikköä vuonna 2025
- 4,0 prosenttiyksikköä vuosina 2026 ja 2027
- 6,5 prosenttiyksikköä vuonna 2028
- 7,5 prosenttiyksikköä vuonna 2029
- 6,0 prosenttiyksikköä vuonna 2030 ja sen jälkeen.

Tuotannon pitäisi siis lisääntyä 87 prosenttia vuodesta 2027 vuoteen 2029 ja edelleen vähentyä 20 prosenttia vuodesta 2029 vuoteen 2030. Välituotevety voi edelleen vaikuttaa biometaanin jakeluun siten että suurimmillaan biometaanin kysyntä vähentyisi vuosien 2029 ja 2030 välillä 33 prosenttia, mikäli vuonna 2029 välituotevetyä ei olisi markkinoilla ja vuonna 2030 välituotevetyä käytettäisiin lainsäädännön sallima maksimimäärä lisävelvoitteen täyttämässä.

Käytännössä biometaanin tuottajat eivät voi investoida yksittäisten vuosien tuotantoa varten ja reagoida noin merkittäviin kysynnän muutoksiin. Yritysten kannalta toimivampaa olisi lisävelvoitteen ja vähimmäisosuusvelvoitteen erottaminen toisistaan ja lisävelvoitteen sekä vähimmäisosuusvelvoitteen tasainen jatkuva nousu.

Esitys lain muuttamiseksi

Lisävelvoite ja vähimmäisosuusvelvoite erotetaan toisistaan ja molemmille varmistetaan tasainen jatkuva nousu. Lisävelvoitteen vuosia 2028 ja 2029 koskeva ”pomppu” tasattaisiin siirtämällä osa noususta vuodelle 2030.

Jakeluvelvoitteen joustomekanismi

Jakeluvelvoitteen joustomekanismi on toimiessaan tehokas työkalu päästöjen vähentämisessä. Esimerkkeinä taakanjakosektorin päästövähennyskeinoja ovat karjatilojen appeen teon ja jakelun sähköistäminen, mikä vähentäisi tilan polttoöljyn kulutusta vuositasolla 30 %, metallimaalaamojen nestekaasun korvaaminen biometaanilla, mikä vähentäisi suoraan fossiilisten polttoaineiden kulutusta ja biokaasulaitosten päästövähennystekniikoiden kehittäminen, mikä vähentäisi lantaperäisiä päästöjä.

Ylätason hyväksymiskriteerit ovat perustellut. Ehdotetuissa kriteereissä kuitenkin laskenta- ja hyväksymismenettelyt ovat itsessään niin raskaita ja kalliita, että ne kuluttaisivat monessa toiminnassa joustomekanismista saatavat tulot kokonaisuudessaan, jolloin toimenpiteitä ei tulla toteuttamaan. Siten merkittävä määrä potentiaalisia päästövähennystoimia jää toteutumatta.

Jotta lainsäädäntö olisi toimivaa, myös sen toimeenpanon tulee olla toimivaa. Nykyisellään kestävyyslain tavoitteiden toteutumista haittaa merkittävästi todennusmenettely ja sen vaatiminen vuosittain. Tällä hetkellä biokaasun/biometaanin kestävyys todennusta harjoittaa vain kaksi yritystä. Siten yritykset ovat voineen hinnoitella todennuksen todella kalliiksi. On riski, että myös joustomekanismin mukaista todentamista tekisi vain harva yritys tai jopa niin että joustomekanismia haluavat toimijat eivät saisi todentajaa ollenkaan.

Jotta joustomekanismi olisi tehokas ja toimiva, taakanjakosektorin päästövähennysten laskennan tulisi perustua taulukkoarvoihin ja hakemusten hyväksynnän tulisi tehdä suoraan Energiavirasto ilman erillistä todentamismenettelyä. Energiaviraston lisääntynyt työmäärä voitaisiin korvata korkeammilla päätösmaksuilla. Vaihtoehtoisesti todentaminen tulisi tehdä kerran investointia tehtäessä ja jatkossa tiedot raportoitaisiin suoraan Energiavirastolle.

Esitys lain muuttamiseksi

Jakeluvelvoitteen todentamismenettely muutetaan sellaiseksi, että taakanjakosektorin toimenpiteitä voidaan todellisuudessa sisällyttää mukaan. Menettelynä voisi olla esimerkiksi suora Energiaviraston päätös ilman todentamismenettelyä tai todentamismenettelyn käyttö pelkästään investointivaiheessa tai viiden vuoden välein.

Ravinto- ja rehukasvien määritelmä

Lakiehdotuksen 5 a §:n ensimmäisen momentin mukaisesti ravinto- ja rehukasveista tuotettujen polttoaineiden osuus saa olla enintään 2,6 prosenttia jakeluvelvoitteesta. Ehdotus on kannatettava, mutta sitä tulisi tarkentaa siten että kyseessä olisivat syötäväksi kelpaavat ravinto- ja rehukasvit. Esimerkiksi vilja voi olla syötäväksi kelpaamatonta hometoksiinien vuoksi. Tällainen vilja on kyllä ruoka- ja rehukasvia, mutta se voidaan hyödyntää vain energiana. Samoin esimerkiksi maissirehusato voi pilaantua. Tarkennuksen voisi tehdä suoraan lakiin tai lain esitöihin.

Esitys lain muuttamiseksi

Muutetaan lain 5 a §:n ensimmäinen momentti muotoon: Syötäväksi kelpaavista ravinto- ja rehukasveista tuotettujen biopolttoaineiden ja biokaasun osuus saa olla enintään 2,6 prosenttiyksikköä jakeluvelvoitteesta.

Vaihtoehtoisesti selvennys kirjattaisiin lain esitöihin.

Esitys jakeluvelvoitelain termin biokaasu muuttamiseksi termiksi biometaani

Liikennekäyttöön tarkoitetun biometaanin laatuvaatimukset ovat SFS-EN 16723-2:2017-standardin *Maakaasun ja biometaanin käyttö liikenteessä ja biometaanin syöttö maakaasuverkkoon. Osa 2: Ajoneuvojen polttoaineiden laatuvaatimukset* mukaisesti yhtenäiset koko Euroopan alueella. Standardi on luotu Euroopan komission ja Euroopan vapaakauppaliiton mandaatilla. Jotta jakeluvelvoitelain polttoaineet olisivat yleiseurooppalaisia polttoaineita, tulisi jakeluvelvoitelain sana *biokaasu* muuttua sanaksi *biometaani*. Jakeluvelvoiteissa biokaasun energiasisällöksi on kerrottu 50 megajoulea kilogrammalta, kun biokaasun luonnontieteellinen maksimienergiasisältö on alle 25 megajoulea kilogrammalta. 50 megajoulea kilogrammalta vastaa hyvälaatuisen biometaanin energiasisältöä. Biokaasu ei sovellu liikennepolttoaineeksi. Yksiselitteiset määritelmät loisivat selkeyttä ja oikeusvarmuutta toiminnanharjoittajille ja viranomaisille.

Esitys lain muuttamiseksi

Muutetaan jakeluvelvoitelain sanat *biokaasu* sanaksi *biometaani*.

Lisätiedot

Eero Leppänen
Prosessisuunnittelija
050 305 8319
etunimi.sukunimi@demeca.fi

ASiantuntijalausunto 4 (4)
Eero Leppänen
Prosessisuunnittelija
Demeca Oy
2.10.2024

Pekka Vinkki
Toimitusjohtaja
050 553 2437
etunimi.sukunimi@demeca.fi